

Til Utdanningsdirektoratet

Deres ref.:

Vår ref.: 20/34

Oslo, 15.11.2020

Høring – nye læreplaner på yrkesfag Vg2 og Vg3

Norges museumsforbund representerer museene i Norge under Kulturdepartementet og Sametinget, universitetsmuseene og vitensentre, museer under øvrige departementer og private museer. Museumsforbundet er en interesseorganisasjon som arbeider for museenes faglige og økonomiske utvikling gjennom arbeidet i organisasjonens sekretariat og ni ulike fagseksjoner.

Museumsforbundet ble gjort oppmerksomme på utdanningsprogrammet «Håndverk, design og produktutvikling» av Kulturvernforbundet i oktober, og har siden da jobbet aktivt med å spre denne høringen til alle våre medlemsmuseer, og til Museumsforbundets fagseksjoner. Vi vet så langt at Norsk Folkemuseum har sendt høringsuttalelser til tømmerfaget, at Norsk Institutt for Bunad og Folkedrakt/Valdresmusea, og Varanger Museum har levert innspill og at fagseksjon for Naturhistorie har levert innspill til læreplanen i taksidermi.

Museumsforbundet kan på vegne av museene understreke at dette nye utdanningsprogrammet bygger opp under et bredt spekter av fagkompetanser som museene har et sterkt behov for. Museene er forvaltere av både materiell og immateriell kulturarv og er viktige arenaer for læring og medvirkning samt videre utvikling. Museene vil være et attraktivt marked for kommende håndverkere både som potensielle arbeidsplasser og som brukere av eksterne håndverktjenester. Det er av den grunn spesielt viktig at fagene blir tilgjengeliggjort i regionene, og at fylkeskommunene setter fagene på læreplanen. Erfaringene viser at det å knytte håndverksopplæring til eget lokalmiljø, fører til fagstolthet og gjør faget mer spennende. Det er viktig at skolene forteller at disse fagene er på arbeidsmarkedet.

I museene fokuseres det på basisferdigheter ved selve håndverket og verktøybruk. Dette krever systematisk opplæring, gjennom øving og veiledning. Museumsforbundet vet at det å drive kompetanselæring i tradisjonshåndverkene er en knapphetsressurs, og her må fylkeskommunene gå til museene for å finne baser for utdanning. Her ligger alt til rette for gode lærekontrakter jf. opplæringsloven §4–1. Mange museer vil oppleve dette som en viktig jobb for samfunnet.

Museumsforbundet finner det nye utdanningsprogrammet både fremtidsrettet og relevant for arbeidslivets behov, sett i lys av museene og andre foreninger og kompetansesentre for disse verneverdige fagene. Dessverre er det slik at engasjementet og dugnadsinnsatsen i disse fagene i dag

ofte ligger hos de frivillige organisasjonene, og mye kunnskap vil her etter hvert dø ut. For at museene skal kunne drive troverdig vern og forvaltning av samlingene, er riktig kompetanse en forutsetning. Det er alltid en utfordring for museene å finne den rette håndverkeren når de skal på markedet for å finne arbeidskraft. Her kan det nye utdanningsprogrammet møte dette ressursbehovet. Det fremmes stadig ønsker om friske, øremerkede midler til håndverksstillinger i museene. Vi trenger å bygge fagmiljøer, se ressursbehovet for kompetanse og midler, og at håndverkerne blir opplært til å søke samarbeid seg imellom.

Museene har generelt rike muligheter for utveksling og et rikt kildemateriale for detaljstudier og kopieringer. Der kan elevene utforske alt fra type dekorelementer og røttene til disse, fargebruk og tradisjoner av farger med lokale og regionale forskjeller i detaljene, til utvelgelse av emner i skogen. Mulighetene for kopieringer tilbyr en prosessuell autentisitet i de gamle materialene. Bærekraft er også et sentralt tema i læreplanen som museene kan formidle, gjennom miljøvennlige materialer, gjenbruk og kortreiste løsninger. Museene lærer også bort holdninger og forståelser som er viktige å innarbeide tidlig i opplæringen.

Museumsforbundet vil uttrykke bekymring for at mulighetene for kunnskapsoverføring vil gå tapt, dersom ikke fylkeskommunene tar ansvar for framtidsutsiktene til disse fagene. Mange museer vil også oppleve dette som en viktig oppgave. Ifølge SSBs siste rapport, *Framskrivninger av arbeidsstyrken og sysselsettingen etter utdanning mot 2040*, er nedgangen i «andre håndverksfag», ikke byggfag, betydelig frem mot 2040. Men den spesialiserte kompetanseoverføringen er like viktig også i byggfagene. Vi støtter også det nye utdanningsprogrammets kombinasjon av historie og tradisjon, i lag med nyskaping og produktutvikling.

Museumsforbundet oppfordrer fylkeskommunene til å ta kontakt med sine respektive museer for utveksling av spesialkompetanse, og Museumsforbundet bistår gjerne dersom det oppstår mangler etter høringsrundens slutt.

Med vennlig hilsen

Liv Ramskjær
generalsekretær

Helle C. Ravn
seniorrådgiver

Kopi: Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og oversendes uten signatur.